

A Hisztadruth fenyegetésére már tagadják az arabok Arlosoroff elleni merényletet

Jaffából jelentik: Az Arlosoroff per legutóbbi tárgyalásán Abdul Medschid kihallgatását folytatták. Horace Sámuel védőügyvéd megkérdi a tanút, hogy miután január 11-én beismerő vallomást tett az Arlosoroff ügyben, felszólította-e a rendőrség, hogy mutassa meg a gyilkosság helyét és kérték-e tőle azt a revolvert, amellyel a Lufi il Imam nevű arabot megölte. Medschid mind a két kérdésre nemmel felelt, amiből a védőügyvéd megállapította, hogy a rendőrség már eleve teljesen figyelmen kívül hagyta annak lehetőségét, hogy Stavskyn és Rosenblatton kívül mások is elkövetették az Arlosoroff gyilkosságát. Horace Sámuel további keresztkérdéseire Medschid elmondja, hogy Shiret komiszár, a vád képviselője figyelmeztette, őt azokra a veszedelmekre, amelyeknek kiteszi magát, ha továbbra is fenntartja az Arlosoroff-gyilkosságra vonatkozó beismerő vallomását. Shiret komiszár közölte vele, hogy ebben az esetben

halálra ítélik. Miután a rendőrségen visszavonta beismerő vallomását, nyomban a vizsgálóbíró elé vezették, ahol kijelentette, hogy előbbi vallomása hamis.

Horace Sámuel megállapítja, hogy a rendőrség meg nem engedett módon könnyítette meg Medschidnek a beismerő vallomás visszavonását, annak ellenére, hogy annak valódiságát nem döntötték meg. Amikor a védő felszólította Medschidat, hogy adja vissza azt a beszégetést, amelyet Slavsky és Rosenblat folytattak vele a börtönben, zavarba jött, dadogni kezdett, annakellenére, hogy folyékonyan beszél héberül.

Jeruzsálemi tudósítónk megbízható forrásból arról értesül, hogy Shiret rendőrkomiszár a Hisztadruth nyomására fenyegette halállal a beismerő vallomást tett arabokat, akik természetesen kapva-kaptak az alkalmon, hogy a rendőrség nyújt módot számukra, hogy a kellemetlen csávából kimeneküljenek.

Az Ufa és a Farbenindustrie állanak a magyar nyilaskeresztvesek mögött

Budapest. — Közismert dolog, hogy az Ufa és Farbenindustrie német tőkecsoportok segítették Németországban Hitlerrel szembe és egyengítették az újat a véres zsidó pogromoknak. Közismert dolog, hogy az internálótáborok és börtönök is a német nagyipar támogatása mellett és intenciója szerint teltek meg zsidó áldozatokkal. Az Ufa, Farbenindustrie és a Siemens-Schuckert művek azonban nem elégedtek meg a német eredményvel és antiszemita propaganda-hálózatukat kiterjesztették egész Európára.

Illetékes forrásból értesülünk, hogy a magyar nyilaskeresztvesek antiszemita agitációja mögött is a német nagyipar áll, amely eddig

80.000 pengőt juttatott a magyar nemzetiszocialista mozgalom céljaira.

Jellemző az Ufa filmvállalat antiszemita propagandájára, hogy tömegesen bocsátja el zsidó alkalmazottait. Legutóbb Antal József budapesti igazgatóját is meenasztotta, akinek az volt az egyetlen bűne, hogy zsidót alkalmazott egy megüresedett könyvtelvi állásra. A budapesti zsidó közönség azonban méltóan adja meg a vélelét az Ufa antiszemita szellemére, amennyiben a pesti Ufa mozgókat állandóan üres házak előtt vetítik, mert a zsidó közönség nem kíváncsi a német antiszemita filmszínházak propaganda ponyva-művészetére.

Örök téma...

Kedden beinstallálják Teitelbaum főrabbit a satumarei rabbiszékbe

Hírt adunk már arról, hogy Teitelbaum Joel főrabbit február 27-én kedden negy ünnepségek között beinstallálják a satumarei főrabbi székbe és ezzel pontot tesznek a sokat vitatott kérdésre. Mint hi krónikásnak meg kell azonban emlékeztetni azokról a nagyszabású demonstrációkról is, amelyek az utóbbi napokban zajlottak le Satumaren, a rabbi beiktatással kapcsolatban. Az elmúlt szombat délelőtt Rosenberg Sámuel, a régi vezetőség derék és elvhi tagja imádkozás után beszédet tartott, amelyben hangot adott ama nézetének, hogy nem lehet a Teitelbaum pártnak határozottsággal azt állítani, mintha a satumarei zsidóság osztatlan örömmel várná az új főrabbit. Számos, sőt nagyon sok ellenzője akad még és ennek demonstrálására hívja fel a közönséget. Erre a lelkes tömeg körülbelül 4-500 ember felkerekedett, hogy illakozása tanujelűl Nistor prefektus előtt rendezzen demonstrációt. El is jutottak a prefekturáig, azonban a prefektus nem volt hivatalában. Elhaláztak, hogy hétfőn memorandumban tájékoztassák a prefektust.

Rosenberg Sámuel v. elnök nyilatkozata szerint, nincs kifogásuk, ha Grósz Dávid vezeti a hitközség ügyeit, csak a főrabbi jövelelét nem akarják, mert horribilis költségeket okoz a hitközségnek és lelkiileg sem értenek vele egyet. Rosszallják, hogy 800.000 lei költséget vett fel az új rezsim az installáció céljaira, amelyből 350.000 leit Teitelbaum főrabbi magánadóságának rendezésére fordították, a többi összeget pedig a beiktatásra akarják költeni. Különavonatok beállítására ellenállnak, amelyek nagy hiúhól fognak jelenteni, és kiadást a hitközségnek. Rosenberg Sámuel kijelentése szerint az askenáz zsidóság-nak mindent el kell követni, hogy az installáció ne következzen be. Különben nem csak szombat délelőtt, hanem szombat délután is folytatódhat a tüntetések, a templomok előtt, amikor is — sajnos — felllegességre is sor kerül.

Amint a tudósításból látszik, a nyugalom nem állott helyre Satumaren, a 27-ikére tervezett beiktatás még sok izgalmat fog előidézni. A kedélyek nem csillapodtak még le s bárha a Freund-Grosz pártiak körében meg az öröm, nem lehet teljes kibékülésről beszélni, amíg 4-500 ember akad, akik tiltakoznak a főrabbi jövelele ellen.

Az bizonyos, hogy az installáció kedden meg lesz és erről részletes tudósításban fogunk beszámolni.

— **Doumergue francia miniszterelnök és a zsidók.** Paris. — A franciaországi forradalmi napokban mint ismeretes, Daston Doumergue volt francia köztársasági elnök kapott kormányalakításra megbízást. Doumergue miniszterelnök több ízben tanujelét adta zsidóbarátságának és kifejezésre juttatta Palesztina, mint zsidó állam iránti szimpátiáját. Doumergue 1863-ban született. Nemes francia városkában fejtelt ki fiatalabb korában ügyvédi praxist és, hogy gyenge jövedelmét megjavítsa, elvállalta a nemesi hitközség titkári tisztjét. A nemesi zsidóság még ebből az időből kellemes reminiscenciákat őrzött meg a zsidó-barát Doumergue működéséről.

— **Köteles-e a zsidó hitközség temetőjében az elhunyt zsidókat eltemetni.** Prága. A csehországi zsidóság között mindinkább tért hódít a halotthamvasztás, amely állandó vitákra ad alkalmat a modern zsidóság és a tradícióhú hitközségek vezetőségei között. A napokban is ilyen kérdéssel foglalkozott a prágai legfelsőbb bíróság, amely a kultuszminisztérium intézkedése ellenére, felmentette a hitközséget azon kötelezettség alól, hogy egy elhunyt zsidó holttestnek a temetőben helyet adjon. Az ügynek azonban még folytatása lesz az állami hatóságoknál.

— **Figyelem!** A bucuresti elismert Groszman-féle kóser vendéglő volt tulajdonosa Constantaban, Str. Traian 15 alatt kóser vendéglőt nyitott.

Az Agudasz Jiszroel világszervezet vezetőségének látogatása Kook, Palesztina főrabbijánál

Jeruzsálemből jelentik: Az elmúlt héten az Agudasz Jiszroel világszervezet vezetői dr. Brauer és Horovitz főrabbi felkeresték Rav Kook-ot és kifejezték szervezeteiknek tiszteletét a kiváló és nagytudású férfiú előtt. Sajnálataukat fejezték ki egyidejűleg a jeruzsálemi Agudának eddig a Grandrabbi-val szemben tanúsított magatartásáért és ígéretet tettek, hogy a jövőben a jeruzsálemi Agudasz Jiszroel is a legnagyobb elismeréssel és a főrabbit megillető tisztelettel fog mindenkor viselkedni. Remélik, hogy mint a „Moacal Gó-doléh Hátorá"-nak kiváló expozíció támogatói fogja az Agudasz Jiszroel szervezést munkálataiban. Kook főrabbi szeretettel fogadta a nála tisztelegő Aguda vezetőket és örömet fejezte ki, hogy szervezete a jövőben szintén hathatós részt kér a Binjan Haerac-ból és arra törekszik, hogy a zsidó egység megteremtése mellett a szentföld megszállását menél közelebb hozza.

— **Lefejezték Mózes szobrát a hitleristák.** Berlin. A német holland határállomáson Mózes hatalmas művészi szobra van felállítva, amely monumentális mű 1856-ban Párisban a művészeti akadémia részéről ki-tüntetésbe részesült. Hitlerék újabbán ezen szobron bosszulták meg magukat, mivel a szobor fejét vasláncokkal hozzákötötték a vasúthoz és a vonatot megindítva a szobrot lefejezték. A szobor 10 méter magas és 75 mázsa súlyú volt. Ez már nem az első eset Hitler Németországában, amiódan az őriület a legszebb művészi munkákat, főleg szobrokat semmisít meg.

— **Bombamerénylet a bécsi zsidó templom, hitközség és diákközhöz ellen.** Bécs. A bécsi zsidó diákközhözra a nemzetiszocialisták emberei bombát dobáltak. amely felrobbant és az épület összes ablakait bezúzta, más egyéb károkat is okozott. A merénylek elítelték még a zsidó rendőrség megérkezését. Ez már a harmadik náci merénylet, amely az utolsó héten zsidó intézmények ellen történt. Az első két merénylet a hitközség épülete ellen és a Schiff-Schul (ort, templom) ellen történt.

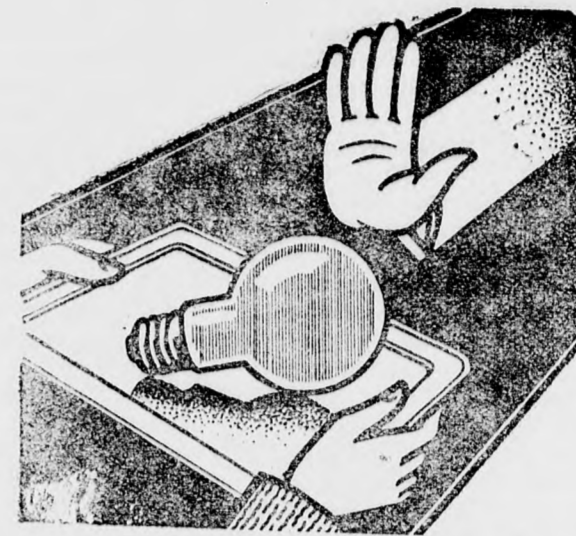
NETI GLOSSZÁK

Mózes halála Adar hó 7-ére

Ilja Ehrenburg: „Lasik Roitschwanz" című szentációs regényében a homeli kis zsidó szabó mozdalmas életén keresztül látja elénk a világ apró kis gonoszságait és igazságtalanságait. Lasik Roitschwanz, Homelből menekülve, végigszenvedti a világ nagy városainak minden szenvedését, míg végre Palesztinába jut, ahol Rachel sírja mellett — reményeiben ott is csalódva — meghal.

A regényen, a talmudi okoskodáson nevelkedett kis zsidó fölényes és szatirikus elméjével vonul végig. Egyik fejezetében, Mózes halálával kapcsolatban, fejtegeti, — egy talmudi legenda elapján — azt a nézetét, hogy az őregeknek tudomásul kell venniük a fiatalabbak előrenomulását. Kissé szarkasztikus formában meséli el, vita közben, a talmud legendáját, ami azonban nem változtat azon a feilülmulhatatlan égyeleten, amelyel a zsidóság legnagyobb mestere és tanítója iránt viseltetik.

Mózes személyiségénél talán nem sokáig kell vesztegetnem. Ön ill csupán egy rovatot szerkeszt és mégis egyszerre tíz vagy husz koponyát képvisel egy személyben. Mózes azonban minden volt egyszerre: szociológus, mint ön, és generális, sőt író, rőviden; egy igazi európai ész. De mert a zsidók — cselelőség — negyven éven át folyongtak a pusztában, ő is megöregedett és számára is — ne vegye ezt igazságos célzásnak — eljött a halál órája. Isten egész nyugodtan így szólt hozzá: „Mózes, halj meg!” De ő azt feleli: „Nem, nem akarok”. Ez érthető... Így vitakoznak egymással éjjel-nappal. Mikor én ezt a chéderben olvastam, égnek állt a hajam. Végre is Isten megújta a dolgot s azt mondja: „Te népemnek elismert vezére vagy, de megöregedtel és meg kell halnod, Nekem már van is tartalékban egy jelöltem: Józsuá. Fiatalabb, mint te és ő lesz az elismert vezér”. Mózes fejéül a lábáig reszketni kezd a felindulástól. Azt mondja: „És én mégsem akarok meghalni. Hát jó, legfeljebb nem én jászom a vezért. Legfeljebb csak juhásztor loszek. Csak enged meg, hogy még éhessek egy keveset”. Isten egy kissé zavarba jött: abban az időben meg csak kevés ember volt a földön és Isten még bizonyosan nem volt hozzászokva az em-

SILÁNY LÁMPA MÉG AJÁNDÉKBA SEM KELLI

A „TUNGSRAM" gyártmányu, tehát közismerten jó minőségű 40 wattos izzólámpa bolti ára 37 Lei. Az ezen izzólámpa által 1000 égési óra alatt elfogyasztott áram ára kb. 440 Lei. Ha silány minőségű izzólámpát vesz, ugy ez ugyanezen fényerősséghez legalább 20% -al több áramot fogyaszt. Ennek költsége azonban már 528 Lei, tehát a különbözet az áramfogyasztásban 88 lejeit több. Ha tehát Önnek silány minőségű izzólámpát ingyen ajándékoznak, Ön ezen ajándékra 88 Lei ráfizet. Valóban tehát csak az takarékoskodik, aki gazdaságos, fényerős és kitűnő minőségű „TUNGSRAM"-lámpát vásárol.

berék halálához. Elhatározta tehát, hogy ezentul az öreg Mózes haltsa ki a juhokat a legelőre, a fiatal Józsuá pedig legyen az elismert vezér. Csekélység, hogy kicsoda sértés volt ez. Sokkal rosszabb, mint a maga kaledrája! A

szerencsétlen Mózes tehát egész nap a juhokat őrizte a legelőn, este azonban mindnyájan összejöttek a táborizás körül, hogy bölcs beszédeket folytassanak egymással. Természetesen mindenki arra várt, hogy Mózes kezdje

Egy különös purimi mulatság

Ita: Izák Arnold.

Reb Efráim, a messze vidéken jámborságáról, tudásáról és jólelkységéről köztudott, mert jómódú és tekintélyes nagyszármás, „bál-bósz" vallási és lelki életének középpontjában az ünnepek álltak.

Az ünnepek közül is a Purim képezte R. Efráim kedvencét, ezt kultiválta a legnagyobb előszeretettel, legfőképpen odaadással, mint a zsidó életform legfőbb forrását. Híre mindenfelé az ő házában évről-évre megtartott purimi mulatságnak, amelyet sehol hasonlóan nem ültek meg azzal a hagyományos fényes és hamisítatlan szent vidámsággal, mint nála. Már napokkal azelőtt kezdtek öszönlenni az „efrech" ok és különböző vendégek a közeli és messze vidékekről Nagyszármás felé, hogy részvegyenek R. Efráim purimán. És ugyancsak napokkal Purim előtt kezdtek meg a sült-főzést R. Efráim házában és szállították oda a zamatos tokajit és rizlinget a nagy vendégereg ellátására. R. Efráim, aki egyébként egész éven át szigorúan tartózkodott a szeszese tiloktól, a szombati és ünnepnapon „kiddus" borból és a száderesli „árba kószol"ból is csak éppen annyit hörgintelt, hogy „joice zu zahn", ilyenkor Purim estén ő is alaposan a pohár fenekére szokott lelenelni. Purimkor megérkezve a legeslegnagyobb meglepetéssel, meglátta. Meg is állapította azt a „minimális" mennyiséget, amelyet Purimkor minden valamirevaló zsidónak meginni kötelező: negyven pohárnyi. Meri ha Peszáchkor négy pohár kötelező, ugy Purimkor ar nek leg-alább tizszerese, hisz Hámán idejében tizszerezést tette ki a zsidóság a Fáraó korabeli szá-

mának egyrészt, másrészt az egyiptomi kivonulás a fizikai elnyomatás előli felszabadulást hozta meg őseinknek, viszont a purimi csoda a halálától váltotta meg a zsidóságot. A Purim a legnagyobb ünnepe a zsidóságnak. És ha a messiási időben minden ünnepe meg is fog sülni, csak a Purim marad tenn.

De erre a Purim iránt való különös rajongására R. Efráim majdnem ráfizetett egy alkalommal... Ott kezdődött hogy R. Chájjim Gelbmann és Reb Szejme Wasserman, mind kettő eleveneszü, negyztíz ülelt ember, akik állandóan nagy „gründölési" tervekkel foglalkoztak, egy textil szövőem felállítását vették tervebe. Ehhez a tervehz igen vérmes reményeket fűztek és a fél falut biztalták, hogy ellátják gyáruiban munkával. E célra megfelelő helyiséget kerestek és így szemlélték ki maguknak Reb Efráim három háza közül az egyiket. Ajánlatot tettek R. Efráimnak a ház eladására vonatkozólag, de ő hallani sem akart róla. A ház nélkülözhetetlen volt számára, egyik felét raktárnak használta, galonaműjének és bőrárujának, amelyekkel kereskedett, másik felét meg szegény öreg zsidó házaspár lakta — ingyen. A két „gyáralapító" nap mint nap ostromolta Reb Efráimot, hogy adja el nekik a házat, vagy legalább is adja ki nekik bérbre. R. Efráim már hajlandónak is mutatkozott az eselben, ha megadnák neki a ház rendez árát, hogy az érte keppel pénzen annak helyébe mást vehessen. De a két társ oly neveléses alacsony összeggel ajánlott fel, amely R. Efráim előtt nem képezhetette komoly alapot a további tárgyalásoknak.

Teltek-mullak a hete, hónapok, a nagy ambícióktól égő két üzletlársnak a ház megszerzésére irányuló mindenfajtu kísérlete

csődöt mondott s mármár ugy látszott, hogy a házról és ezzel együtt az egész gyáralapítási tervről végleg le kell mondanuk. Röviddel Purim éjti esén történt, hogy a ravaszabb Gelbmannak mentő ötlete támadt.

Mindjárt itt lesz a Purim — mondotta — amikor R. Efráim önkívülletl mámorba szokott esni, akkorra elkészítjük a ház eladásáról szóló szerződést a nekünk kedvező feltételek szerint s majdnem akkor este, a mulatság alkalmával, amikor az öreg már nem fogja tudni mérlegelni a helyzetet, valamiképpen aláírjuk vele. Amit nem sikerült elérni nála józan állapotban, majd csak sikerül mámoros állapotban.

A terv nagyon megtetszett Wasserman-nak is és megkezdtek az előkészületeket. Titkukba beavatták két ismerősüket is, akiknek majd az lesz a szerepük, hogy a szerződést R. Efráimnak átadják, vele aláírassák és ők is, mint tanuk azután szignálják azt. Most már csüggedésüket lobogó reményesség váltotta fel, boldogan dör szöttek kezük és képelelükben már ott füstölgött a grandió us üzemű „Első Nagyszármási Szövőgyár"-nak nem is egy, h nem két három kéménye és már ott sürgőtforgott a sok száz munkás.

Végre beköszönlött a várva várt Purim este, reményük megvalósította. R. Efráim házában a hagyományos Purim-esti kép. A hatalmas nagy szobák fényesen kivilágítva, vagy szá gyertya lobog versenyel, a hosszú asztalokon üve ekben csillogó bor, a torták, kindlik, nudlik, „Hu en táschok" szivárványos kaledoszkopa. A belő szobák egyikében R. Efráim még ott ül családi körében a „szüde"-nél, de máris siet ki a kö épső nagy terem-be, hogy fogadja a vendégeket, akik lassan

Fertőzéstől óvja
bőrét táplálja
Szt. László fertőtlenítő
toalett szappan

el a felolvasást, de Mózes néma maradt. Mőzes olyan halvány lesz mint a fal és könnyes szemmel így szól: „Megőregedtem és elkergettek. Most itt van ez a Józua most ez tud mindent — ez tudja, hogyan kell kijutni a pusztából, ez tudja, hogy hol kell manna keresni, hogy kell élni, örülni és sirni”. A nép mindig néma marad. Csupa illendőségűből sőhajlanak egyet-kettőt, de azután Józsuához mennek, Józua azonban már akkor a folyó ügyekről tárgyal Istennel. Mőzes annyira megsőzta a tárgyalást, hogy ő is odafigyel. De nem, semmit sem hallott. Elveszti a türelmét és átkiált Józsuához: „Nos, mit mondtál nekem Istent? Józua még fiatal, még kakaskodik, fűtől az aggasztán könnyeire és így felel: „Mondtál, amit mondtál. Amikor te voltál az elismert vezér én sem kérdeztelek téged, hogy miről beszélgetél Istennel, hanem egyszerűen engedelmeskedtem neked, most rajad a sor, hogy te meg nekem engedelmeskedjél”. És Józua belekezdett az első felolvasásába. Mőzes hallja, hogy Józua még fiatal, hogy emezt nem tudja, amaz elfelejtette, de nem akar beavatkozni. Csakhogy a régi fűz kialudt már belőle, már nem találja magában a régi bölcsességet és a helyes szót. Beszél, de a nép már nem érti meg. Tegnap még a tenyerükön horrták, ma pedig így kiáltanak feléje: „Jobban lennéd, öreg, ha a juhaidal tőrdőnél!”

— Ekkor Mózes már nem bírta tovább. Ki tudja mennyire szerelte az életét és mennyire irízolt a haláltól. De még sem bírta túlnéni idejét. Akkorát kiáltott, hogy az ősszes felhőket felhosszította hangjával: „Jó, nem ellenkezem tovább. Meghalok”.

És Mózes meghalt . . .

Kohn Dávid halála

Egy koporsó előtt el kell némulni mindannak, amit az élet adáz harcaiban fair-playnek tarthatunk. Most tehát, amikor Kohn Dávid, az oradeai zsidóság derék férja 74 esztendőskorban tragikus hirtelenséggel elhunyt: nekünk is meg kell állanunk egy percre, hogy kegyeletlenül lerójuk vele szembe. El kell fednünk neki azt, hogy rettenetesen gyűlölte a cionizmust és nem szerette a cionistákat. Annyi is inkább meg kell tegyük ezt, mert — amint életében is hangoztattuk — ő ebben is, mint minden élelmegnyilvánulásában, a százpercentes fizta meggyőződés vezette. Ellenfele a zsidó reneszánsz mozgalomnak, de nyílt stasok, puritán, meggyőződéses ellenfél. És ha ezt megállapítjuk, akkor nem szabad

felednünk azt sem, hogy nem csak ostorozott, hanem valóban sokat dolgozott a zsidó karitatív intézmények érdekében. A Tomche Jesi-vosz érdekében, ezernyi nincstelen bocher életstandardján igyekezett segíteni és az oradeai zsidó kórházat sokszor segítette át pártatlan agilitással az anyagi nehézségek barrikádjain. És nem másokat kényszerített csak adakozásra, hanem maga is előjáró jőpédával. S amilyen nyílt és becsületes volt a közéletben, oly egyenes jellem volt a magánéletben, az üzleti életben is. Ezt nem csak most állapítjuk meg róla, hanem életében is elismerték kvalitásait, még ha a politikai harcok hevében sokszor farkas-szemel is néztlük vele.

Most elment közülünk ez a jótékony, becsületes férfiú és ahogy a tradícióknk előírja: halála után, mintha koporsója előtt állanánk, meg kell kérjünk, hogy legyen szószólója a Magasságban a sokat szenvedő, általa annyira szeretett zsidóságnak, velamennyiőnkért, cionistákért és nem cionistákért, mert hiszen ha más utakon is, de mindig egy magasztos eszméért hevülünk, dolgozunk és vagyunk áldozatos felénk, hivatalos papjai és alálatos szolgálói...

A „jogfolytonosság” elve az oradeai orth. izr. hitközségben

Nem tudunk másképpen, mint a legnagyobb elragadtatás hangján írni arról a biztos és céltudatos vonalvezetésről, amelyet az új hitközségi éra inaurált Oradea nagy ortodox hitközségében. Eddig is meglette azt, hogy programjának megfeleljen s ahhoz befűszerint regaskodván, emelte a gabellát, új tisztviselőket vett fel tőtes számban, az adóságotak növelt, a pázskasulást valódi szakemberekre biza és most széndéskiz megkoronázni minden eddigi művét. A „jogfolytonosság” elve alapján reaktiválni akarja a volt főjegyzőt: Ullmann Ábrahámot. Ez a terv ez, ami a mi nézelünk szerint is a legstőrgősebb és legfontosabb feladata a mai hitközségi vezetőségnak. Amugy is sokan aspirálnak a szabadságot régi főjegyző helyére. Aspirál rá az Agudasz Jiszroel vezére, igényt tart rá a Mizrachi cionista szervezet egyik oszlopos tagja, aki ma hangadó a hitközségnél, így leglogikusabb és legokosabb, amit az elnök csinálhat, a szorongatott helyzetében, hogy Ullmann Ábrahámot, a régi kiadó szakembert bizza meg a főjegyzői teendők végzésével. Ullmann Ábrahám az a nagyszerű és kiváló egyéniség, akinek kezében a mai vezetőség nélkülön teheti le a hitközség admi-

nisztrációjának fontos feladatát. Hiszen ő hosszú időn át volt az oradeai hitközség főjegyzője. Akkor volt a hitközség fénykora. Amilyen minlaszerül annak idején volt az adminisztráció, azt meg sem közelítették az ez után következő évek. Az a puritán őnzellen-ség, az a hajszálnyira pontos és lelkiismeretes pénzár-adminisztráció és könyvelés pártatlan volt a maga nemében. Iskolapédájája volt annak, ahogy egy hitközség adminisztrációját vezetni kell. A legnagyobb elragadtatással kell üdvözöljünk Ullmann István elnök ebbeli elhalátozását. Amint az akkori elnöknek, a mai elnök elhunyt atyjának jobbkéz volt Ullmann Ábrahám, úgy neki is feltétlenül szükséges, hogy a hitközség eme őnzellen-ságára a nehéz időkhöz mellette legyen. Ez végtelenül megnyugtatólag hat majd az egész város zsidó társadalmára. Igazolva látja azt, ami ma egész Európában vége megyen. El a „demokrácia” hamis jelszavával, vissza a régi tradícióhoz, a konzervatív felfogáshoz, a jogfolytonosság elvéhez. Ullmann Ábrahám feltétlenül megdoskodni fog arról, hogy az a bevált nagyszerű ügyvezetés újból feléledjen, amely az ő érája alatt oly fenomenálisan bevált. Megszűnik örökre az a vád, amely ért bizonyos hitközségi részimeket. Mert az ő neve garancia arra, hogy rend lesz végre a hitközség adminisztrációjában. Visszahozza a vezetőválat elűlt hitközségi jegyzőkönyveket, póztárlapokat és az ősszes nyugtákat, amelyek ezt a megékelte rendel bizonyítják, valamint azokról a nagyszabású szóhízi tekeleladásokról a „belég” eket, amelyek Ullmann István elődei eszközöltek megfelelő „körültekintéssel”.

Ragyogó perspektívát látnak maunk előtt ezzel a reaktiválással és csak gratulálni tudunk az elnöknek, aki starhembergi koncepcióval a régi rendi hitközség dinasztikus „rendjét” akarja biztosítani az idők végtelemségéig . . .

Amióta a hír bejárta a zsidó utcákat, boldogságtól sugárogó arcokat lehet látni, tudják, hogy ezután nem lehet korrupció, nem lehet semmiféle panema a hitközség adminisztrációjában. Rend lesz, százpercentes rend és végre egy inézkedés, amely közmegelégedést fog kelteni mindenütt, ahol Ullmann Ábrahám nyugalmazott főjegyző puritán jellem, rátermeltséget, hivataliságát ismerik. Ullmann István melő ő örökös nagynevű atyjának, ime, ez az inézkedés bizonyított rá és most, a mai szomorú Purim idején, szebb és méltóbb ajándékot nem is gondolhatott volna ki az orth. hitközség mai vezetősége . . .

Purim Tel-Avivban

5693 at számolnánk. Tel-Avivban Purim van. Az utcák megtelnek sódalókkal. A Herzl, Nachlat Benjámin és Alenby utakon nyüzög a sok-a-ég. Nagy tömegek hőmpölyögnek a tenger felé. Mindenki igyekezik kihasználni a szép tavaszi időt. Rengeteg idegen tartózkodik a városban. Bel- és külföldiek. A gyermekek túlnyomó része felmunkákban sétál. Szint és életlet átenek a zsefolt házakba. A felnőttek büszkén, mosolyogva tekintenek reájuk. Ezek a mi kincseink.

Este az Alenby-uli nagytéplom szüfolásig megtelik. Mely csendben olvassák Eszter könyvét. Hámán nevének említésekor a gyermekek velőságos sörizet adnak le riaszó pisztolyaikkal. Meglátszik rajtuk, hogy nem tanulták meg a fegyvertörzást, mert nem egyszerre dördül el a sorlüz, hanem percekken keresztül duran a pisztoly a kupolás téplom belsejében.

A téplom előli téren nagy tömeg áll mely csendben, Hangerősítővel olvassák itt fel kitlön a Meglát. Új kísérlet, mely nagyszerűen bevált. Minden szót tisztán lehet érteni az egész téren. Tavaly fizezőezer fényű közbőnség, férfiak, nők és gyermekek megvárásolva hallgatták az ismert régi melődiákat. Imponáló a nyugalom, mely megszállja a jelenlevőket. Tavaly történt először évezredek óta, hogy Erecjiszrael szabad ege alatt fizerek jelenlétében vallási ceremónia folyt le.

A téplomból kijővőkkel megsaprodott tömeg elindul az Alenbyn a Mograbi opera előli felállított szabad szimpad felé. Közél husz-erfny tömeg halad előre. A maghasa építelt szimpad mindenfelől jól látható.

Feszülten figyel a közbőnség a szinpadra. Fent trónol Ahasvéros. Mellette miniszterei közötti Mordecháj. Furcsa ősrégi perzsa ruháikban óriási groteszk fejekkel rendkívül hatásoak. A párbeszédeket ének és zenerészeket hangerosítóval továbbbílják. Táncosnők csoportjai jönnek hódoló táncokat járti őfelsége Ahasvéros király előtt. Bokáitól csuklóiig takart ruháikban rendkívül bájosak. Mintha a perzsa király udvarában volnának . . .

Megjelenik Eszter királynő is. A király felállással, udvaroncái mely meghajlással, a nézők tizezrefl üdviválással fogadják.

Kezdődik a tűzijáték. A trón fölött két-emeletnyi magasságban tűzcsővákat ontó napkorong forog. Kél oldalt is sisterege repülnek maghasa csillagok, üsőkösők és fénycsikok. A tűzlanók kialszanak és a szimpad kiűrl, azonban a közbőnség percekig nem mozdul a helyéből . . .

Csodálatos volt az egész.

A Mograbi opera három nagy terme zsüfolva van. A „Hamatató” (seprű) szatirikus szimpad rendezi purim estjét. Az emeleti teremben mindennap mozi játszik. A földszintiben a a Habima, Ohel, Hamatató, Héber opera és oratórium szoktak felváltva játszani. Most mind e teremekben purimi jőkedv uraikodik.

Kávéházak, életterek, cukrászdák és a többi lokálok is tele jőkedvű emberekkel. A lakásokból is hangos mulatozások hangjai hallatszanak ki.

HIREK

„Népkün” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Adar 8, február 23.
Szombat: Adar 9, február 24. פִּרְשֵׁת הַבַּיִת

Heti szidra: תּוֹעֵה
Heti háflóra: כּוֹסֵי חַיִּים

Szombat kezdete:
Üzlet bezárás 5.38
gyertyagyújtás 5.43
Istentisztelet kezdete 5.48
Szombat befejezése 6.48

Szerda, febr. 23. הַעֲרִיב הַלַּיְלָה (Eszter ből).
Csütörtök, március 1. פּוּרִים (Purim).
Péntek, március 2. שִׁשְׁתֵּי יוֹמֵי (S. Purim).

Purim Tel-Avivban

5693 at számolnánk. Tel-Avivban Purim van. Az utcák megtelnek sódalókkal. A Herzl, Nachlat Benjámin és Alenby utakon nyüzög a sok-a-ég. Nagy tömegek hőmpölyögnek a tenger felé. Mindenki igyekezik kihasználni a szép tavaszi időt. Rengeteg idegen tartózkodik a városban. Bel- és külföldiek. A gyermekek túlnyomó része felmunkákban sétál. Szint és életlet átenek a zsefolt házakba. A felnőttek büszkén, mosolyogva tekintenek reájuk. Ezek a mi kincseink.

Este az Alenby-uli nagytéplom szüfolásig megtelik. Mely csendben olvassák Eszter könyvét. Hámán nevének említésekor a gyermekek velőságos sörizet adnak le riaszó pisztolyaikkal. Meglátszik rajtuk, hogy nem tanulták meg a fegyvertörzást, mert nem egyszerre dördül el a sorlüz, hanem percekken keresztül duran a pisztoly a kupolás téplom belsejében.

A téplom előli téren nagy tömeg áll mely csendben, Hangerősítővel olvassák itt fel kitlön a Meglát. Új kísérlet, mely nagyszerűen bevált. Minden szót tisztán lehet érteni az egész téren. Tavaly fizezőezer fényű közbőnség, férfiak, nők és gyermekek megvárásolva hallgatták az ismert régi melődiákat. Imponáló a nyugalom, mely megszállja a jelenlevőket. Tavaly történt először évezredek óta, hogy Erecjiszrael szabad ege alatt fizerek jelenlétében vallási ceremónia folyt le.

A téplomból kijővőkkel megsaprodott tömeg elindul az Alenbyn a Mograbi opera előli felállított szabad szimpad felé. Közél husz-erfny tömeg halad előre. A maghasa építelt szimpad mindenfelől jól látható.

Feszülten figyel a közbőnség a szinpadra. Fent trónol Ahasvéros. Mellette miniszterei közötti Mordecháj. Furcsa ősrégi perzsa ruháikban óriási groteszk fejekkel rendkívül hatásoak. A párbeszédeket ének és zenerészeket hangerosítóval továbbbílják. Táncosnők csoportjai jönnek hódoló táncokat járti őfelsége Ahasvéros király előtt. Bokáitól csuklóiig takart ruháikban rendkívül bájosak. Mintha a perzsa király udvarában volnának . . .

Megjelenik Eszter királynő is. A király felállással, udvaroncái mely meghajlással, a nézők tizezrefl üdviválással fogadják.

Kezdődik a tűzijáték. A trón fölött két-emeletnyi magasságban tűzcsővákat ontó napkorong forog. Kél oldalt is sisterege repülnek maghasa csillagok, üsőkösők és fénycsikok. A tűzlanók kialszanak és a szimpad kiűrl, azonban a közbőnség percekig nem mozdul a helyéből . . .

Csodálatos volt az egész.

A Mograbi opera három nagy terme zsüfolva van. A „Hamatató” (seprű) szatirikus szimpad rendezi purim estjét. Az emeleti teremben mindennap mozi játszik. A földszintiben a a Habima, Ohel, Hamatató, Héber opera és oratórium szoktak felváltva játszani. Most mind e teremekben purimi jőkedv uraikodik.

Kávéházak, életterek, cukrászdák és a többi lokálok is tele jőkedvű emberekkel. A lakásokból is hangos mulatozások hangjai hallatszanak ki.

Éjfél felé jár az idő. A tengeren vihar tombol. Hevesen fúj a szél, erősen esik az eső, de vígság nem vagy előbb. Zsüfolásig megtelnek az étkező- és szórakozó helyek. Tel Avivban a lakosság túlnyomó része garzon életet él és sok étkező helyiség van.

Másnapra kiderült az ég. Újból sül a nap. Délelőtt a jeruzsálemi zsidó rendőzrekar ad nyilvános koncertet a Mograbi előtti szabad szinpadról.

Tel Aviv világvárossa fejlődik és ünnepi megnyilatkozásain fizerek vesznek részt. Közülük ezernyi arab. Eljöttek letáyozóított feleségeikkel nézni a széles jőkedvet és csillagást.

Este felé kigulnák a villamos körlék százi. Fényárban usznak a zsüfoló utcák. A Mograbi és kiállítási pavilonokban megtartandó estélyekre övölnek a közbőnség.

Susán Purimkor van a nagy nap. Az Ádólódó. A purimi felvonulás.

Kél órákor indul a felvonulás, de már egy óra előtt vannak az utcák, amelyek a felvonulás végighalad. A háztetők, ablakok, erkélyek és járdák megtelnek emberekkel.

A zsidó birodalom pusztulása óta nem volt együtt Erecjiszraelben oly nagy tömeg, mint most. Százötvenezer főre becsülik az utak mentén sorfalat állók számát. Fenomenális érzés ily óriási zsidó tömeggel együtt lenni a fizta zsidó városban.

Kezdődik a felvonulás. Dizengoff polgármester jön lovon. Az ut első szakaszain zsebkendővel törülgeti a szemét. Sir Tel-aviv megalapítója. Sirnak is mindazok, akik együtt voltak vele még nem is oly régen egy homokbuckán egy kis zsidó városrészes alkölletlétlenül. Még a fantasziák sem gondolták arra, hogy mi lesz itt huszegynéhány év múlva. Bizony sirni lehet azon, hogy a huszegynéhány évvel ezelőtti homokbuckák helyén emeletes palotások aljában százötvenezer zsidó festőerfny ujongva ünnepli a vígság ünnepeit — Purimot . . .

Több mint egy órán át tart, míg a felvonulás elmul. Közél ezer személy és sok kocsi, autó és egyéb alkalmatlóság vesz részt benne. Nem számítottak ilyen nagy tömegre még az optimisták sem. És csoda, hogy egyetlen komolybaleset nem történt az egész idő alatt.

Nyüzög méhkas az egész város. Sokan már indulnak hazafelé. Azonban még kései esle is hangosak Telaviv uccái. Egész éjjel tombol a jőkedv. Reggelre azonban minden elcsendesedik.

Kezdődik a munka . . .

Zsidó volt-e Bazil Zaharov a világ leggazdagabb embere?

A nemrégben elhalt Bazil Zaharov, a világ leggazdagabb emberének személyét és származását eddigi titokzatos homály fedte. Senki sem tudta honnan származik és hova való. Egyesek görögnek, örménynek, türköznek, oroszoknak mondták, de az igazat eddig senki sem tudta. Most aztán talán aztán talán fény derül Zaharov származására. Elhalátozásának hírére az angol-oroszági Miedlsexben jelentkezett egy Chaim Barneit Zaharov nevű zsidó, aki Zaharov törvényes fiának mondja magát és kéri örökös jogának az elismerését. Chaim Zaharov, aki maga is 65 éves. 1887 óta él Angliában. Az általa beterveztelt okiratok szerint, sir Bazil Zaharov 1849-ben Litvániában született. Zaharov, aki akkoriban még a Mendel Sachar nevet viselte, 1869-ben háaságra lépett egy Chájja Elka Karolinszka nevű zsidó leánnyal, aki 1870-ben férjéül Chaim nevű fiával, vagyis övele megújandókozta.

Litvániában is előtérbe nyomult a zsidókérdés.

Litvániában 150.000 zsidó él, főleg a városokban: Kownóban, Vilnában, amelyek elsősorban a zsidóknak közbőnségek feljődésükéik. Az éledő litván nacionalizmus hatása abban nyilvánul meg, hogy a zsidó intelligencia kizsúrol az intellektuális pályákról. De a gazdasági életben is érezhető bizonyos numerus clausus, amennyiben fogyasztási szövelkeztek létezésével igyekeznek a zsidók lérfoglását csökkenteni a kereskedelemben s általában a szabad pályákon. Ennek tulajdonítható, hogy a litván zsidóság Palesztina felé orientálódik, ahová az utóbbi időkhöz nagyon sokan vándoroltak ki.

Három millió zsidó és zsidó-eredetű lélek él Németországban.

Berlin. Achim Gerke, a német kormány fahivatalának vezetője közli a következőket: A belügyminiszterünk fajhivatala 3.000.000 zsidó és zsidó származású egyént tart nyilván. 15.000 olyan zsidó van, akiknek német csendesű nevük van. 870 hivatalnok foglalkozik különböző közbőnségekben azzal, hogy kikutatassák a keresztény hitre átlért zsidók neveit és leszármazását. Mindazok, akik 1800 január 1-ig visszamenőleg nem tudják igazolni éria származását, nemátjának lesznek minősítve. Ezt a dátumot avérl választotta az igazolási eljárás a fajhivatal, mert 1800 előtt nem voltak vegyes házasságok. A zsidók ebben az időben ugyan is még gettóban éltek.

Egy német teológus a zsidókról.

Würenberg kultuszminisztere elmozdította állásából dr Adam teológust, mert ez a nyilvánosság előtt tartott beszédében a „német keresztények” ellen beszélt. Dr Adam beszédében többek között ezt mondta: „Mivel tudjátok igazolni azt, hogy a német nép is olyan kiválasztott népe az Istennek, mint a zsidók? Fel tud-e mutatni a német nép történelme olyan nagy embereket, mint Mózes, Józua és Jeremiás, kik az Isten küldöttei voltak? Akik ebben az időben megírják a szent könyvet. A hit, a szeretet és az igazság könyvét. Míg viszont a német keresztényeknek nincsen sem prófétaik, sem apostolok, sem mártírjaik. Ugy látszik ezire nincs szükségük. Ok megelégszenek a mesékkel, a legendákkal! Ezért kellett dr Adam teológusnak távoznia a tisztségéből!”

Erich Kästner versei: Merre?

Vékony kis könyv, alig néhány vers. Erich Kästner költeményei, azé a Küssneré, akinek szintén menekülni kellett mert progresszív volt, mert nem hitt az S. A. legények világátformáló erejében. Versei a mai élet lüktető megnyilvánulási formái. Modern gondolatok, a legnagyobb formába öntve. Gréda József különösen fordít és adja meg a versek sajátosan fanyar zamatját. Előszót a könyvhöz Gábor István írt. Ez a külön fiatal és tehetséges oradeai újságíró, akinek megnyilatkozási formájában van valami nagyon biztató, aki az uton, amelynél most halad, nagyon sokat és nagyon értékeset fog alkotni. Bevezetője széleskálajú, mely tudásra, nagyszerű megátásokra vall. A „Merre?” nagyszerű élmény, minden intellektuel számára. (Kapható Gábor Istvánnál Oradea, Str. Rimanócy 12. Ára: 40 lei)

Antiszemita zavargások Déjen az „Erev” felállításá miatt.

Déj. Turbulens antiszemita elemek az elmult héten felforgatták Déj zsidóságának nyugalalmát. A zsidó hitközség ugyanis a rabbinátussal egyetemben „Erev” állított fel Déj határában. Az antiszemita agitátorok ezt a rituális inézkedést arra használták fel, hogy igazságnak a zsidó lakosság ellen. A keresztény lakosság között azt a hírt terjesztették, hogy Erevvel a zsidók a városnak teljesen zsidó jelleget akarnak adni. A felbujtatók tömegek nagy izgalommal vonultak a déji zsidó lakta negyedekbe és bezárták az összes ablakláblákat, többek között Ordentlich hitközségi elnök lakásának ablakait is. A rendőrség teljes számban kivonult ugyan, és csak nehezen tudta helyreállítani a rendet. Déjen a lakosság között még mindig nyugtalanság uralkodik.

lassan mind nagyobb és nagyobb számban gyülekeznek és ünnepi szibongásuk immár megtölti a szobákat. Majd megérkezik a két „gyáralapító” társ is, a két tanujelölt kíséretében. A megbeszélt terv szerint Wassermann és Gelbmann a sroba egy félreeső zugában felállított asztalnál lapulnak meg, míg a két tanu R. Efraim asztalához közeledik, hogy adott pillanatban az „aktus” t végrehajtsák. De a két ember hiába várja ezt a bizonyos alkalmas pillanatot, mert annak ellenére, hogy már jó későre jár az az idő, éjfél is elmult, valamint annak ellenére, hogy R. Efraim már elég jócskán fogyasztott az elébe tett borból, még mindig nagyon is józannak látszott ahhoz, hogy ilyesmivel megkísérelhessenek vele. Általában fellüthő volt, hogy az egész közbőnség még mindig józan, holott máskor ilyenkor már rég az asztal telején láncoklet az emberek, közöttük példáulasul maga R. Efraim is, és hemperegtek szanaszét a padlón. Sainte érthetetlen: Végre, mikor már ugy találták, R. Efraim némileg mámoros hangulatban van, elébe tarták a kérdésses szerződést, flegmatikus gesztussal, hogy írja alá. A szerződés tartamára vonatkozólag azt mondták neki, hogy ez egy, alispánhoz intézendő kérvény, amelyben a hitközség gyűlést engedélyért folyamodik az újonnan felépítendő zsinagóga javára. De R. Efraim nyugodtan előkotorázta a zsebéből a szemüvegét és hideg józanság közl csillogó szemekkel alaposan és tüzetesen olvasni kezdte a szerződést. Mikor rájött, hogy miről van szó, arcát pirosságot öntötte el, szemé szikrázhat, szétlépte a papírt. És ezzel felpatant helyéről és laképnél hagyta őket. A körülött vendégek értelmelenül bámulták ezt a jelenetet. A két tanu leforázva támoogyolt

Wassermann és Gelbmann asztalához, közölve velük a történeteket. Vajjon mi történt itt ma este? Mit jelenten ez a szokatlan józanság? — löprengtek összebujva, amíg Wassermannnak eszébe illött, hogy talán a borban lehet a hiba. És most mindketten, akik egész este tartózkodtak az ivástól, próbákáppen magukba öntöttek az asztalon levő italból vagy két üveggel, de az bizony semmi hatással nem volt rájuk.

Miféle bor ez? honnan vettétek? Hát már így spórol a házigazda?! — fordultak Reb Menachemhez, a „szárver”-hez (felszólógáló), aki egyben háziúlkóra volt R. Efraimnak.

R. Menachem felvilágosította őket, hogy ez a bor Gerschmantól, a falu zsidó közműrosától való. Ugyanis az idén nem érkeztek meg kellő időpontban a rendelt asztali borok. Közölte velük a száriver, hogy már többben emeltek hasonló panaszt neki. Ugylát-szik, Gerschmann egy csapással akart most meggazdagodni a R. Efraimnak szállítandó boron.

Nahát ez felháborító! Aljas család! — tört ki a gyáralapítók és tanujelöltekből, akiknek a legtöbb okuk volt erre a felháborodásra. — Gyertünk Gerschmannhoz, és vonjuk felelőségre, ezért a széltámoosságért, — indítványozták Wassermann és Gelbmann, mire többen a szomszéd asztalok melől, csallakoztak hozzájuk és valamennyien mint bosszuzott líhegő expedíció, megindultak a késő éjszakában Gerschmannak háza felé.

Gerschmann már le is fektött, és ha nem is az igazak, de a boldogok álmat aludta a megvezetett boron való kereselésének édes tudatában. A dörmöbölésre riadtan ugrott ki az ágyból és igen kellemetlenül lepődött meg, amikor éjjeli nyugalomának zavaróiban R. Efraim vendégeit ismerte fel.

— Miért hamisítottad meg a bort?! Csalo! Gáneff! S.é!hámos! — rontott neki elsőnek Wassermann és azon nyomban le is kent neki két hatalmas pontot, a többiek meg dupláztak reá. Gerschmann jajgatására a korcs-mában termet a felesége, felnőt fia, akik véletelműbe próbálták őt venni, de a felüthődött emberek ezekre is rávetették magukat. Rettenetes dulakodás verekedés fejlődött ki, közben odaérkeztek R. Efraim házából mind többen és többen, akik részben segítettek verni Gerschmannékat, részben meg iparkodtak a verekedőket szétjelválasztani. Üvöltés, jajveszékélés töltötte be a korcsmát és környékét, a dulakodó felek a földön hemperegtek, rugták, marták, tépték egymást, szilkok repültek a levegőbe, öröm volt nézni és hallani őket. Valóságos hamisítatlan purimi zenabona! Amit elmulasztottak R. Efraim házában, itten ha más formában is, kipótolták. A nagy esele-paléból, viákból és vallomásokból le-szűrődött az a kétségtelen tény, hogy a bort háromszor is felöntötték vízzel. Külön Gerschmann, külön a felesége és külön a fia. Egyik, a másika tudta nélkül. Végül is késő virradatkor szétoszlott a lárásaság, a különös purimi mulatság lélekelmelő élményével meggazdagodva, amelynek nyomait annak hősei bevert feje és két ütések formájában visellék hosszú időn keresztül.

Hónapokon át ez a purim éjszakai jelenet képezte Nagysármáson és környékén az egyedüli beszédétárgyat. Mindenki a csalo Gerschmann szidra az elrontott Purimért. Egy ember kivételével az az Reb. Efraim volt, aki a széltámoos korcsmárosnak közbőnségre, hogy megmenekült a még nagyobb széltámoosnak Gelbmannak és Wassermannnak a hálójától!

A Harmadik Birodalom krónikája

A londoni „Morning Post” tudósítójának adott nyilatkozatában Göring kijelentette, hogy a német szociáldemokraták bűnös tevékenységét nagy részét a zsidók a felelősek. A szociáldemokrata vezetők és agitátorok között a zsidók százelékáránya „bámulatba ejtő”. A világháborút követő forradalmakban a mint mérgező gomba zárták körül ezek a zsidó vezetők a világot. Mindenütt, ahol „katonaiaként” léteztek, zsidók voltak a vezetők, épen azok a zsidók, akik a frontot sohasem látták.

A kormánynek az az intézkedése, hogy szabad teret enged a zsidó ifjúságnak az ipari szakmák kitulajdonosához nagy megkülönböztetést kellene, különösen a vidéki népi vezetők között, akik erősen tiltakozásra késztethetnek az ellen, hogy a kormányt az árjaknak és nemáriaknak a gazdasági élet területén egyenlő jogokat biztosít.

A nürnbergi „Stürmer” egyik legutóbbi számában azt az újabb nemzetiszocialista nyilatkozatot találta, hogy a becsületet árja a jövőben nem mutatkozik zsidóval nyilvánosan.

Hilber a napokban kihallgatáson fogadta Felix Colander-t, a felsőházilag népszavazást végző bizottság állandó elnöke. Colander Hilberrel a Bernheim, dr. Perl és dr. Simon feltehetőleg beszél, amelyekhez többszöri felszólítás ellenére a német kormány még nem tette meg megjelölését.

A berlini rögtönzött bíróság 9 havi fegháza ítélt egy zsidó asszonyt, aki az internálótáborokban uralkodó rossz viszonyokról beszélt ismerősének, ahol 5 hosszabb időt töltött, rémhírtérjesztés miatt. — Ugyan csak az a bíróság 8 hónapra ítélt egy zsidókereskedőt, aki azt a kiállításra tette, hogy saját szemével látta, amióán az SA. legények több százat meggyilkoltak.

Egy schweinfurthi zsidó ügyvéd pert indított egy vámtisztviselő ellen, aki egy hivatalos irást így emezt meg számára: „an die Juden, die Herrn Reichman wänt”. A zsidó ügyvéd 50 márika perbeintést kér megítélni a vádoltal szemben, aki őt megsejtette. A bíróság megállapította, hogy a zsidó „jezo” nem sértő kifejezés, mert az egy nap és fél meghalt rosz. Azonban azt, hogy ilyen néven szólják a bíróságot, igazoltnak találta a vádat és 25 márika büntetésre ítélte a vámtisztviselőt. Helye tudakolásában kimonjta, hogy mindaddig míg Németországban zsidó ügyvédek is vannak, azoknak a legmagasabb tisztelt jár ki, mint olyanoknak, akik a német igazságszolgáltatás körében fejtenek ki tevékenységet.

A Naumann-féle elő zsidók sikerei már több ízben irunk e lapok harabáján, zsidóellenes demenciai munkájukat tovább folytatják. A napokban megvették kúldték szíjait a berlini zsidóknak egy állaluk meg rendezendő gyűlésre, amelynek az a címe: A nemzetiszocialista zsidók helyzete a Harmadik Birodalomban. A meghívó szövege többek között a következőket tartalmazza: „Őt és 5 családát felszították a ghettóba. E várjuk, hogy németül beszéljen. Nyilván érteklő Önt is, hogy a német nemzet zsidóknak milyen a helyzetük a mai német államban. Avagy látan Önön, hogy egy nemzetközi zsidó, aki a mi nemzet-i mozgalmunkat szembe ellenséges magatartással tartja?” — E a szózatlan hang megváltó ereje demenciális. Aki nem jelenik meg a Naumann úrnek rendezvényén, az áruló. Börtönbe velet!

A berlini néci sajtó nagy erővel kommentálja a kétről nemzetközileg vegyes bíróság ítéletét, amely elutasította a zsidó Yabes banktisztviselőt perét a kairói német klub ellen, amely antiszemita agitációt iz Egyiptomban.

A berlini zsidókörház vezetőjének, dr. Rosenfeldnek professzornak különböző megalapozott volt a napokban része. A brodai iroda felhívja figyelmét, hogy egy SS. vezető fog megjelölni nála, akit azonban meg kell operálni. A híres sebész ügyvezetője a hivatal, hogy zsidó körháza az szó, azonban ezt a választ kapta: „Az nem baj, semmi v. le, készíti el elő műszert”. Pótlóval később megjelölt az operáció. Az SS. vezető meg volt mentve.

Megbízható Sel-Peszach cukor
 az idén az Orth. Központi Iroda felügyelete alatt kizárólag csak a „DANUBIANA” romani cukorgyárban lett előállítva
 Címe: „DANUBIANA” Fabrica de Zahăr, București I., Str. Calmatei No. 7

Az orth. Rabbikollégium döntése szerint csakis olyan cukrot szabad a Peszach ünnepre forgalomba hozni, mely az orth. központ felügyelete alatt készült. Azon kereskedő tehát, ki más gyárból származó cukrot forgalomba hoz, elvesztette rituális tekintetben megbízhatóságát és tilos tőle bármely peszach-ártut vásárolni.
 Az Orth. Központi Iroda

A berlini rendőrség hivatalos jelentése szerint egy dermsdalti szállóban dr. Fink 51 éves ügyvéd és 48 éves felesége veronával öngyilkosságot követtek el és mindkettőt súlyos mérgezés tünetek között szállították a kórházba. Dr. Finket az árté-paragrafus alapján lörték az ügyvédek listájáról és emiatt nem tudta priátát tovább folytatni. — Flensburgban a közismeri szemorvos dr. Thieme néhány nappal ezelőtt öngyilkosságot követett el. A háborút, mint katoniorvos szolgálta végig. Az árja parasztság őt is megfosztotta hivatalától, mert édesanyja zsidó származású volt.

Horthy kormányzó kihallgatáson fogadta a magyar nyilaskeresztesek vezetőit

Budapest. Horthy Miklós magyar kormányzó a napokban kihallgatáson fogadta a magyarországi nemzetiszocialisták (nyilaskeresztesek) vezetőit, gróf Feszty István és Meskó képviselőket. A nyilaskeresztesek arra kérték a kormányzót, hogy Öömbösnél hasson oda, hogy a mozgalmuk első semmilyen akadályokat ne gárdítsanak. A magyar nemzeti szocialistáknak — mondták a képviselők — nincsennek pángermán céljai és Hitlerrel csupán az antiszemita kérdésben értenek egyet. A nyilaskeresztesek vezetői elismerték azt is, hogy néhány magyarországi városban már voltak antiszemita jellegű nemzetiszocialista excessusok, azonban kijelentették, hogy a hatóságoknak nem szabad megkezdőlyozni a magyar hazafisáknak egy ilyen nagyméretű megmozdulását. — A sajtó eddig még nem közlő megíthető értesüléseket arról hogy Horthy kormányzó mennyiben honorálta a magyar nemzetiszocialisták kérését.

— Egy csehszlovákiai zsidó művész halála. Prága. — A pozsonyi klinikán a napokban hunyt el 55 éves korában Alfred Justitz prágai zsidó festőművész. A csehszlovákiai sajtó egyöntetűen elismeri, hogy Justitz Csehszlovákia egyik legjelentékenyebb művésze volt. Szekértő körökben a francia-zsidó Pissarro festőművészrel hasonlították össze. Amióán egy ízben Michael Maresch cseh író azt mondta neki, hogy úgy látszik őt következésben elfelejtik az akadémia professzorává kinevezni, Justitz keserű rezignációval nordia: — Igen barátom, noha én születtem prágai vagyok, a németek nem akarnak elfogadni, mert azt állítják rólam, hogy cseh vagyok. A csehek viszont németnek mondanak. A zsidók azért nem vásárolnak tőlem, mert azt állítják, hogy nem vagyok többé zsidó és a keresztények nem akarnak zsidó művész támogatásáról semmit sem tudni.” — Alfred Justitz a tehetséges zsidó művész élete így értődött fel az asszimiláció masomkövei között.

— Új ideiglenes vezetőség a munkácsi hitközségben. Munkácsól jelenlik: Az ortodox hitközségben ismét újabb vezetőségi változás van, mivel az Országos Hivatal 38356—31. szám alatt, az előzőleg kinevezett kormánybiztost felmentette állásából és a hitközség élére a következő héttagn provi zóriumot nevezte ki: Elnök: Weisz Ignát,

alelnök: Schlüssel Cheskel, tagok: Meisels Márkus, Spira Jakob, Fried E., Berger Zsigmond és Kullisch M. Herman. A rendelkezés megbizta az ideiglenes vezetőséget a hitközség gazdasági és pénzügyi irányításával. Kötelezi őket a volt neolog (belvi) hitközséggel a differenciákat, egy kiküldendő bizottság által likvidálni. A provizorium kinevezése a munkácsi főrabbi intervenciójára történt és súlyos kötelezettséget vállalt magára azért, hogy egy két és félmillió csehszlovák kölcsönt szándékosan felvenni a Duna banknál levő hitközségi kötelezettségek likvidálására. A hitközség gazdasági helyzete nagyon súlyos, mert a hus gabolája állandóan visszaesik az általános szegénység folytán. A mult évi hus forgalomnak egyharmadát a hitközség elvesztette, de a provizorium mégis reméli, hogy sikerülni fog neki szánálási munkája.

Vásárolja husvétra a prima minőségű
 כשר של מצה
CITY-kakaót
 az oradeai rabbinátus felügyelete alatt gyártva. — Kapható minden jobb fűszerüzletben, amely husvéti cikkek árusításával foglalkozik.

מצות וקמה שמרה
 יוכל להשיג אצלנו את המחרון הנעשה
 תחת השמחה כבוד דעה
 ישראל בעתאנחה.

Bernáth Izrael
 Marghita, jud. Bihar.

Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA” antiszeptikus pipere szappant Kézműsáshoz beszámlik az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű „URSUS” szappant Gyártja: Breckner János r.-i, Alba-Iulia

ZIONLLOYD
 București I., Bul. Elizabeta 15. Et. III. Tel. 3-30-03
 Igazgató: M. Iampolsky,
 Husvétra és a tel-avivi Lewante Messere (1934 IV. 26—V. 26) nagyszabású kirándulásokkal rendez Palesztinába, ismertcionista vezérek irányításá mellett.
 Legjobb szervezői — Legelőnyösebb feltételek!

Ez a menorák gyertyatartók, serlegek, és evészkészletek, Templomi kegyeszek, bármily művészi kivitelben leg-olcsóbb árban.
 Gyártása és eladása: „Tacumul” ezüstáru gyárban Cluj, Strada Gen. Reolcea No. 6.

Egyesületi hírek

Dr Bukic-Pijade belgrádi zsidó orvos a napokban kapta meg az uralkodótól a Sv. Sava érdemrendjét, a Jugoszláv Állam egyik legmagasabb kitüntetését.

A zágrábi ortodox hitközségben lefolyt elől jóréségi választások a következő eredménnyel végezték: Elnök: Zeilina Sámuel, alelnök: Herschkovics Alexander, pénztárnok: Leo H. Ssel, templomi előljárók: Knecker Ignát, Rothstein József.

Dr Sik Lavoslav, az ismert zsidó történész, a zágrábi zsidó hitközség alelnöke, az elmúlt héten rendkívül magas előadást tartott a zsidóság származásának történetéről.

A banjái (Jugoszlávia) szefárd hitközség egy segélylapot létesített a nemet emigránsok támogatására.

A szlovenszkoí orth. központi iroda intéző bizottsága Pappenheim Izidor elnökletével ülést tartott Bratislavában, amelyen az Iroda részéről Ehrenfeld Dávid alelnök és Schwarz Henrik vezetőtitkár vettek részt a tanácskozáson. A bizottsági tagok közül jelen voltak: Schreiber pozsonyi, Buxbaum galantai, Ungár nyitrai írók; a világi tagok közül: Kämpfner A., Füst M. (Bratislava), Kalisch L. (Galanta), Ehrlich S. (Košice), Kohr R. (Nove Zamky), Siera L. (Plesany), Weisz L. (Nitra). Az értekezlet egész nap tartott és több fontos ügyben hoztak döntést. A késmárki hitközségi vizsály, mely szakadással fenyegetett, békés elintéztést nyert; a krompachi hitk. vizsályt is sikerült békés mederbe terelni. Az értekezleten megjelent főrabbi megbeszélést tartottak a közeljövőben megteremtendő szlovenszkoí rabbi konferencia ügyében is, amely összejövetelre a szlovenszkoí ortodoxia sok fontos kérdésében kell megbeszélteni, csalog dönteni.

Szlovenszkoí mozaik

Bratislava (Pozsony). A bratislavai zsidó negyed lépe hosszú évtizedek óta áll változott. Csak néhány modern épület magaslik ki az alacsony gétlőházak közül, amelyek a történelmi napokat állt szék zsidó utcákban. A világhírű pozsonyi jesiva még ma is rendkívül vonzó erővel bír, ahová a zsidó ifjúság legjobbjai gyűlekeznek és amelyet nagynevű elődei örökökbe lépve Reb Akiba Szófer főrabbi vezet, azzal a tudással és szeretettel, ami örökség képpen reá maradt. — De, amint a régiek maradó örökséget állítottak, úgy a mai nemzedék is kitelmele hivatott vezetőit. A bratislavai ort. zsidóság hitközségi elnöke Pappenheim Izidor, aki egyszersmind a szlovenszkoí orth. központi iroda elnöke is, egyike azon férfiaknak, akiknek nevét még a jövő nemzedék is tisztelteltel fogja emlegetni. — Papperheim Izidor elnök, minden lényké-dése, minden gondolat a klajiszroel érdekekben történik. Neki nem dísz hanem vállall munke-kötelezettség az elnöki szallum. Puritán érzelmű, de harcos, ahol a zsidóság érdeke ezt úgy kívánja. Szeretettel, kiltartással és fáradhatatlanul dolgozik az összsidóság valóságos műven, de épen olyan aprólékosagag karolja fel az esleketek legkisebb ügyét is.

Igen jellemző Pappenheim Izidor nemes mentalitására az alábbi történet. — A főrabbiné, aki melleleg a híres horiszlavai petroleumforrások millióis örököse, leánya ferjhezmenése alkalmából Pappenheim elnökhöz kisse követelő módon állított be és kijelentette, hogy szüksége van 70.000 kóra a kiházastiláshoz. Pappenheim Izidor központi irodal elnököt kellemetlenül érintette, egy követelés nagysága, mint a főrabbiné temperamentumos fellépése, de méltóságtejes nyugalmát megőrizve, kijelentette, hogy a kért összeg pontos időre meglesz. És valóban a főrabbi leányának esküvője napján Pappenheim Izidor a megígért teljes összeget — szétosztotta a szegények között. (R.)

— Halálözás. A nove-meszo n/V-i zsidóság mélyszéges gyászal és részvétellel kísérté utolsó utjára Süss Sámuel, aki a hitközség egyik legkiválóbb és legbecsületesebb tagja volt. Életének 80 ik évében hunyt el Süss Salamon. Az elhunyt nemzetségre és felekezetre való tekintet nélkül a lakosság minden rétegének tiszteltetését és szeretetét mind ki magának példás és nemes életével. A hitközség előjáróságának már évtizedek óta tagja volt és utelőke a Chewra Kadischának. Dr. Süss Adolf Irenszéni ügyvéd és Süss Állami főmérnök (Nove Zamky) édesatyjával és Löwinger Gyula novomeszli nagykereskedő apósál gyászolja az elhunytban. (M. Gy.)

Palesztinai hírek

1935 decemberében 1826 személy, közülük 1737 zsidó érkezett az országba, 283 bevándorló a többé bevándorlókat kategorizálva tartozott és 299 hozzártározott hoztak munkát. Erdemes megjegyezni, hogy novemberben 3875 és októberben 4449 bevándorló volt.

A Waad Leumi, a palesztinai zsidóság hivatalos képviselői illikozott az angol gyarmatiügyi miniszterrel az ellen, hogy a zsidó rabbi biroságot a kormány nem teszi kiellő támogatásba és előnybe részesíti a mohamedán vallási biroságot.

A palesztinai kormány kétszínű politikájára jellemző, hogy a napokban egy bizottságot létesített az ideg nagoraiak előmozdítására, amelynek vezetésével Haymon-i, bevándorlási bizosi bizta meg, aki tudvaleg előtérben áll a bevándorlási szigorúak végrehajtásának tekintetében. Ugyanezen hírrel egy idővelleg érkezik a jelentés, hogy a jaffai kőkődbe a „Patria” gőzösön 59 turista érkezett az országba, akik közül 40 en éppen Haymona egyenes intézkedésére nem szállhattak partra.

Az amerikai „Hadassah” zsidó nőszervezet, amely számos körházi létesítményt Palesztinában, a Palesztinában nem bűti német zsidó orvosokat rendkívül nagy támogatásba részesít. Eddig 24 orvost helyezett el körházakban. Prof. Ludwig Halzfelder, a berlini rákkutató intézet volt főnöke, a jeruzsálemi Hadassah Ródmu intézetének igazgatóvá nevezték ki, amely közel Kelet egyetlen ilyen intézete. Dr. Georg Gold, volt asszisztens szimón kineveztek mellé asszisztensnek.

A kormány elhatározta, hogy a helyföldi szappanipar védelme érdekében amely több ezer embernek nyul existenciát, védővámot emel a külföldi szappan behozatalára.

Petach Tikvában éles összejövetés keletkezett a revizionisták és a Hszladruth tagjai között. Az összejövetésre az adott okot, hogy egy gyáros, aki úszében revizionistákat és hisztériusokat alkalmazott, egy újabb munkaszerződést is bevezetett, ahol királyog csak revizionistákat alkalmazott. Az összejövetés során több beszéd és történet mindkét részről. A rendőrség 12 letartóztatást je jelentett. A revizionisták efféle munkája rendőrségi asszisztencia mellett folyik.

Az Arlosoroff elleni merénylet vizsgálata Állandó viharok közt folyik tovább. Horace Samuel védő azaz a panaszszal járult a vizsgálat-bíróhoz, hogy a „Davar” munkaszerződés és néhány röpítet, amelyek nyilvánvalóan színtan a munkapárt adott ki, azt állítják, hogy a revizionisták voltak az Ábdul Majis árból, aki egy má gyilkosság ügyében került letartóztatásba, hogy vállalja el az Arlosoroff elleni merénylet bűncselekményét is. Múltán a jaffai ügyesség nem adott helyt a védő panaszának. Horace Samuel a jeruzsálemi sajtóközönséget fordult, amely be is idézte a „Davar” szerkesztőjét, hogy felelőssége vajon állt-e a merénylet mellett, hogy Achi Meirnek ujjb mentőtanulaja jelentkezett Ili Melzer személyében, aki kijelentette, hogy a gyilkosság esetében Achi Meir 7 óra 55 perctör este Jeruzsálemben látta.

Jeruzsálemi tudósítónk jelenti, hogy Benjámin ügyvéd irodájába ismételen utasított behatoltak, melytől egészen feladták. A nyomozás arra a megállapításra jutott, hogy a tellesek iratokkal akarták ellopni, minthogy Benjámin bírókban, aki az Arlosoroff-büntny vádolásának egyik védője, igen fontos okmányok vannak. Az iratok azonban vaszekrénybe voltak zárra és a lopási kísérlet így meghiúsult. — Hírek szerint Horace Samuel ügyvéd irodájában is betörők jártak, de itt is eredménytelenül.

A Jewish Agency, a jeruzsálemi Zerubabel bank és a tel-avivi Iparbank között tárgyalások folytak, a menekült német zsidók számára egyuntendő kölcsön ügyében

— Antiszemita zavargások Szalonikban. Szalonika. A küszöbön álló közszégi választások kapcsán az „EEE” antiszemita szervezet népgyűlést tartott Szalonikban, amelyen városzomjas antiszemita uszítások hangzóttak el. „Üssétek a zsidókat! Vágjátok le a nyakukat! Egészétek el a piszkos zsidókat!” — kiáltották. A zsidónegyed előtt karhatalmi készültség várta az antiszemita löveget. A karhatalom és a tüntetők között összejövetésre került a sor, amelynek során mindkét részről többen megsebesültek. A rendőrségnek végül sikerült visszacsorítani és szétosztogatni a löveget. A rendőrség ezután megszállta az „EEE” szervezet székházát, őt antiszemita agitátor pedig őrtitke velet. A szervezet „Drassle” című lapját nem tiltották be és így az tovább folytathatta gyűjtő antiszemita agitációját. A zsidó sajtó rámutat arra, hogy Szalonikban is német propaganda pánzekkel dolgoznak az antiszemiták és energikus beavatkozást követel a hatóságoktól a zsidó és államellenes akciókkal szemben.

